

POSTĘPOWANIE W STOSUNKU DO OSÓB NADUŻYWAJĄCYCH ALKOHOLU

▪ Podstawa prawna

Postępowanie w stosunku do osób nadużywających alkoholu określa rozdział 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).

▪ Wobec kogo może zostać wszczęta procedura

Zgodnie z art. 24. ww. ustawy osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują:

- rozkład życia rodzinnego;
- demoralizację małoletnich;
- uchylają się od obowiązku zaspakajania potrzeb rodziny;
- systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,

kieruje się na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.

Oznacza to, że sam fakt uzależnienia od alkoholu nie może stanowić samoistnej podstawy do zobowiązania danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego, lecz muszą towarzyszyć temu także określone negatywne zachowania w sferze społecznej.

▪ Instytucje uprawnione do złożenia wniosku do Sądu celem zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego

O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego orzeka sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, w postępowaniu nieprocesowym.

Wniosek do Sądu złożyć mogą dwie instytucje:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi,
- Prokuratura.

Złożenie wniosku o leczenie bezpośrednio do Sądu – a nie za pośrednictwem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi lub Prokuratury – spowoduje, że Sąd odrzuci taki wniosek, jako pochodzący od osoby nieuprawnionej albo odeśle taki wniosek do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi, jako instytucji uprawnionej do tego.

Procedura zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego prowadzona przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi

Prowadzona przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi procedura zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego nie podlega regulacjom Kodeksu postępowania administracyjnego.

Osoba lub instytucja zawiadamiająca Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi o konieczności podjęcia działań w ramach procedury *nie staje się stroną w procedurze oraz w postępowaniu sądowym – nie przysługuje jej uprawnienie do wycofania wniosku, nie ma dostępu do gromadzonych materiałów, nie może wnieść apelacji od wydanego postanowienia sądowego.*

Działanie 1.

Wszczęcie procedury dotyczącej zobowiązania do leczenia odwykowego następuje z chwilą złożenia przez wnioskodawcę wniosku o zobowiązanie do leczenia odwykowego osoby uzależnionej bądź na wniosek instytucji zewnętrznej.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi (zwana dalej MKRPA) przyjmuje wnioski o wszczęcie procedury zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu od każdego, zwłaszcza od:

- **członków rodziny;**
- **sąsiadów;**
- **instytucji takich jak: Komenda Miejska Policji w Łodzi, Miejskiego Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi, Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej, Sądu, Prokuratury, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.**

MKRPA nie jest w żadnej mierze zobowiązana do rozpatrywania pism anonimowych.

Działanie 2.

Po otrzymaniu wniosku o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu następuje jego rozpatrzenie pod względem zasadności prowadzonej procedury. Ponadto w przypadku stwierdzenia we wniosku zjawiska przemocy w rodzinie, MKRPA wypełnia formularz „Niebieska Karta” i przekazuje go do rozpatrzenia do Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi.

Działanie 3.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi zaprasza osobę zgłoszoną na spotkanie z Zespołem Orzecznym, na którym członkowie Zespołu starają się zmotywować osobę do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego, wskazują ośrodki, w których osoba mająca problem z alkoholem może uzyskać pomoc w formie konsultacji, terapii stacjonarnej lub ambulatoryjnej.

Działanie 4.

Jeżeli osoba zgłoszona nie stawi się na pierwsze spotkanie, zapraszana jest na kolejny termin posiedzenia Zespołu Orzecznego.

Działanie 5.

W przypadku stawienia się osoby zgłoszonej i wykazania przez nią woli do podjęcia leczenia MKRPA monitoruje, czy osoba uczestniczy w zajęciach, czy powstrzymuje się od spożywania alkoholu, czy nie zakłóca porządku publicznego, miru domowego. Robi to poprzez zapraszanie osoby zgłoszonej z zaświadczeniem z ośrodka terapeutycznego oraz zapraszanie kogoś z członków rodziny, który opisz bieżącą sytuację.

Działanie 6.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi w toku procedury nawiązuje współpracę z instytucjami takimi jak: Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. Bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, Komenda Miejska Policji w Łodzi, szpitale województwa łódzkiego, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej oraz Wydział Rodzinny i Nieletnich przy Sądach Rejonowych, Prokuratura oraz z placówki udzielające pomocy w zakresie uzależnień.

Działanie 7.

Jeżeli fakt nadużywania alkoholu zostaje potwierdzony przez ww. instytucje albo przez członków rodziny, MKRPA kieruje osobę zgłoszoną do lekarzy biegłych sądowych na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju i zakładu leczniczego.

Działanie 8.

Gdy osoba kierowana na badania nie zgłasza się na dwa terminy wyznaczonych badań MKRPA kieruje wniosek do Sądu o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W takim przypadku, Sąd może wydać postanowienie o doprowadzeniu na badanie do lekarzy biegłych przez Policję.

Działanie 9.

Do Sądu kierowane są również wnioski w przypadkach, gdy osoba zgłosi się na badanie, lekarze stwierdzą zespół uzależnienia od alkoholu, ale osoba nie podejmie leczenia odwykowego i nie zaprzestaje spożywania alkoholu, czyli w każdym przypadku, gdy leczenie nie przebiega prawidłowo.

Postępowanie Sądowe

1. Sąd wyznacza pierwszą rozprawę po wpłynięciu wniosku z MKRPA o zobowiązanie do podjęcia leczenia. MKRPA nie ma wpływu na czas rozpatrzenia sprawy przez Sąd.
2. Jeżeli w danej sprawie brak jest opinii biegłych, (bo np. osoba nie zgodziła się na badanie przez biegłych lub nie zgłosiła się na wyznaczony termin badania), Sąd kieruje taką osobę na badanie. Sąd ma uprawnienie do przymusowego doprowadzenia przez Policję osoby na rozprawę, jak również na badanie.
Ten etap postępowania odbywa się już bez udziału członków MKRPA (z pewnymi wyjątkami, gdy Sąd zadecyduje o obowiązku uczestniczenia przedstawiciela MKRPA podczas rozpraw). Należy podkreślić, że Sąd ma pełną swobodę w ocenie dowodów w sprawie, choć zazwyczaj najważniejszym dowodem, który ma wpływ na jej wynik, jest opinia biegłych.
3. Sąd może na podstawie zebranych dowodów (opinii biegłych, zeznań uczestnika, świadków, wywiadu Policji) wydać następujące orzeczenie:
 - oddalić wniosek, gdy osoba nie jest uzależniona,
 - wydać postanowienie o zobowiązaniu do leczenia, jeżeli zachodzą do tego przesłanki.
4. Sąd może zobowiązać osobę do poddania się leczeniu w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego (czyli w szpitalu) lub w niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego (czyli w poradni, w ośrodku). Na czas trwania obowiązku leczenia sąd może ustanowić nadzór kuratora nad przebiegiem leczenia odwykowego.
5. Sąd orzeka o obowiązku leczenia odwykowego w formie postanowienia, od którego przysługuje apelacja.
6. Zobowiązanie do poddania się leczeniu trwa dwa lata od uprawomocnienia się orzeczenia sądu i po tym okresie postępowanie jest umarzone, bez względu na to czy osoba spożywa alkohol. Jeżeli sąd wyda postanowienie o zobowiązaniu do leczenia w niestacjonarnej placówce leczniczej a osoba nie podjęła leczenia sąd może z urzędu zmienić formę leczenia na leczenie stacjonarne.

Wnioski o objęcie leczeniem należy składać bezpośrednio w:

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi ul. Zachodnia 47 pokój nr 113 (Komisja przyjmuje wnioski osób zamieszkujących na terenie dzielnic: Bałuty, Śródmieście i Widzew),
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi ul. Krzemieniecka 2b pokój nr 114, (Komisja przyjmuje wnioski osób zamieszkujących na terenie dzielnicy: Górna i Polesie).